

СИСТЕМА ІНТЕРАКТИВНИХ ВПРАВ У НАВЧАННІ ІСПАНСЬКОЇ МОВИ ЯК ДРУГОЇ ІНОЗЕМНОЇ

У статті висвітлюється проблема навчання іспанської мови в якості другої іноземної і пропонується система вправ, згрупованих відповідно до тих видів мовленнєвої діяльності, які вони формують і розвивають.

Ключові слова: друга іноземна мова, інтерактивні вправи, ресурси Інтернету, іспанська мова як друга іноземна.

Актуальність теми не викликає сумніву, оскільки вивчення других іноземних мов (ІМ-2) стало в Україні реальністю не лише для вищих навчальних закладів, але й для системи початкової та середньої освіти. Однак питання навчання ІМ-2 поки що недостатньо відображене у роботах вітчизняних науковців. Слід звернути увагу на той безперечний факт, що у більшості випадків друга іноземна мова починає вивчатись після англійської (ІМ-1). Тому для підвищення ефективності й активізації процесу навчання бажано ширше залучати англомовні ресурси Інтернету. На жаль, у деяких випадках використання ресурсів Інтернету носить безсистемний характер, що не призводить до бажаних результатів.

Теоретичні і методичні аспекти навчання других іноземних мов досліджували Н. Баришніков, І. Бім, Б. Лапідус, та ін. [1; 3; 4; 5]. Навчання романських мов в якості других іноземних присвячено праці С. Blanche-Benveniste [13]; німецької мови – В. Hufeisen і В. Lindemann, [16]. Стратегії вивчення французької, італійської, іспанської і турецької як других іноземних мов після німецької й англійської розкрито В. Mißler [18]. Безпосередньо навчанням іспанської мови як іноземної з використанням ресурсів всесвітньої мережі Інтернет опікуються Mar Cruz Piñol [14], Germán Hita Barrenechea [15], Olga Juan Lázaro [17] та багато інших дослідників.

Над методикою використання мультимедійних та Інтернет-технологій у процесі навчання іноземних мов працюють О. Бігіч, О. Нестеренко, О. Тарнопольський та інші [2, с.9-12, 19-22]. Але практично відсутні дослідження, що висвітлюють методику використання ресурсів Інтернету в навчанні іспанської мови як ІМ-2 після англійської (ІМ-1).

Дана стаття в деякій мірі намагається висвітлити один з аспектів навчання іспанської мови після англійської, а саме – використання інтерактивних вправ, які викладач має розробити самостійно чи то знайти в Інтернеті.

Нами розроблено і відібрано в Інтернеті комплекс вправ, які розподілені на п'ять функціональних груп. Наводимо деякі приклади таких вправ:

Перша група складається з інформаційно-технічних вправ і має за мету *формування у студентів базових навичок і вмінь роботи в Інтернеті*. Ці вправи є опосередковано зорієнтованими на навчання мови. Їх призначення – створити базу з навичок і вмінь роботи в Інтернеті в навчальних цілях (перш за все, в іншомовних ресурсах). Щодо характеристики за показниками вмотивованості, наявності опор, ігрового компоненту, організації проведення вправи цієї групи є вмотивованими, з природними опорами, без ігрового компоненту, виконуються індивідуально або в парах.

Приклад 1.

Класифікація: вмотивована вправа, з природними опорами, без ігрового компоненту, виконується індивідуально або в парах.

Рівень: А1.

Мета: опанування іспанської клавіатури на комп'ютері; полегшення оволодіння іспанським алфавітом, написанням слів та речень, полегшення засвоєння іспанської вимови.

Попередня підготовка з іспанської мови, що потребується для виконання: не потрібна.

Орієнтовний час виконання вправи: 30 хвилин.

Контроль викладача: безпосередній, оскільки вправа виконується під його наглядом в аудиторії.

Інструкція, що викладач надає студентам: "Для подальшої роботи в Інтернеті Вам необхідно розібратися у відмінностях англійської та іспанської комп'ютерної клавіатури та навчитись друкувати іспанською мовою. На дисплеї комп'ютера ви бачите два зображення клавіатури (*el teclado*) – для роботи з англійською та з іспанською мовами. Уважно розгляньте обидва зображення і знайдіть відмінності щодо розташування літер та діакритичних знаків. Встановіть на своєму комп'ютері іспанську розкладку і потренуйтеся в друкуванні іспанських літер, слів та окремих речень.

Варіант А) надрукуйте по одному рядку літери *ñ, á, é, í, ó, ú*.

Варіант В) прослухайте наступні іспанські слова та переддрукуйте їх з наданих Вам карточок із використанням діакритичних знаків іспанського алфавіту (*niña, águila, Jesús, Japón, crédito, cigüea, pequeño, España, América Latina*).

Варіант С) Прослухайте наступний діалог і переддрукуйте розмову з наданих Вам карточок, звертаючи увагу на графічний наголос і використання знаків оклику і питання на початку речень:

- ¡Hola! ¿Qué tal?
- ¡Hola!
- ¿Cómo te llamas?
- Me llamo Juana, ¿y tú?
- Me llamo Anita.
- Encantada.
- Mucho gusto.

Приклад 2.

Класифікація: вмотивована вправа, з природними опорами, без ігрового компоненту, виконується індивідуально або в парах.

Рівень: А1.

Мета: опанування друкуванням складних іспанських слів з діакритичними знаками, полегшення оволодіння написанням іспанських слів, розширення словникового запасу студентів.

Попередня підготовка з іспанської мови, що потребується для виконання: не потрібна.

Орієнтовний час виконання вправи: 15 хвилин.

Контроль викладача: безпосередній, оскільки вправа виконується під його наглядом в аудиторії.

Інструкція, що викладач надає студентам: "Для подальшої роботи в Інтернеті Вам необхідно навчитись швидко друкувати складні іспанські слова з діакритичними знаками. Натисніть на основній панелі "Вставка", потім "Символ". Виберіть в таблиці літеру /ü/ і надрукуйте по одному рядку слова *cigüeya, güira, vergüenza*. За допомогою он-лайнного електронного словника знайдіть тлумачення цих слів іспанською, англійською, українською мовами.

Друга група складається з підготовчо-тренувальних (аспектних) вправ, що мають на меті формування фонетичних, граматичних і лексичних навичок студентів та підрозділяються на групи фонетичних, граматичних і лексичних вправ, у яких відпрацьовувались окремі мовні аспекти мовлення.

Приклад 3. Вправа фонетичної групи:

Класифікація: рецептивно-репродуктивна, некомунікативна, невмотивована, без ігрового компоненту, із штучними опорами, виконується індивідуально в аудиторії.

Мета: тренування вимови звуків, що відповідають літерам *z, c, k, q, g, j*.

Інструкція студентам: "Ви будете вчитися правильно вимовляти слова і фрази зі звуками, що відповідають літерам z, s, k, q, g, j. Зайдіть на сторінку... (надається електронна адреса). Знайдіть "Nivel A1", потім вправу Pronunciación. Комп'ютер буде керівником Вашого тренування. Перевіряйте свою вимову за зразками і підказками, які будуть Вам надаватися. Я також слухаю Ваше виконання вправи і буду надавати допомогу, коли з'являться труднощі".

Приклад 4. Вправа граматичної групи:

Класифікація: рецептивно-репродуктивна, умовно-комунікативна, вмотивована вправа, без ігрового компоненту, без опор, виконується індивідуально в аудиторії. Вправа із вираженим соціокультурним спрямуванням.

Рівень: A1.

Мета: відпрацювання граматичних та соціокультурних особливостей звертання на "ти" і на "Ви" (tú/usted).

Попередня підготовка з іспанської мови, що потребується для виконання: мінімальний базовий словник.

Орієнтовний час виконання вправи: 30 хвилин.

Контроль викладача: безпосередній нагляд за виконанням вправи студентами в аудиторії; опосередкований – через контроль правильності використання студентами tú/usted в усному та письмовому мовленні іспанською мовою.

Інструкція, що викладач надає студентам: "В іспаномовній комунікації використання tú/usted відрізняється як граматично, так і, головне, соціокультурними нормами їх вживання. Вам необхідно навчитися правильно використовувати їх, тому що інакше Ви можете серйозно порушити не тільки мовні, але й соціокультурні норми спілкування. Для усвідомлення цих норм ознайомтесь з поясненнями на наступній сторінці:

<http://cvc.cervantes.es/ensenanza/actividades_ave/nivelI/actividad_08.htm>. Потім там же виконайте вправу, в якій, через аналіз кожної наданої комунікативної ситуації, Вам необхідно буде вирішити, чи потребує та чи інша ситуація вживання tú або usted (з відповідною формою дієслова у кожному випадку). Правильність своїх відповідей перевіряйте за комп'ютерними "ключами". Пам'ятайте, що вибір tú або usted у різних ситуаціях обумовлюється не граматичними правилами, а соціокультурними правилами спілкування".

Приклад 5. Вправа лексичної групи:

Класифікація: рецептивно-репродуктивна, умовно-комунікативна, вмотивована, без ігрового компоненту, із штучними опорами, виконується індивідуально в аудиторії.

Рівень: A1.

Мета: відпрацювання лексики, необхідної для запитань та відповідей про час.

Попередня підготовка з іспанської мови, що потребується для виконання: володіння числівниками, вживанням означених артиклів та їх узгодженням в роді та числі (la una, las dos...).

Орієнтовний час виконання вправи: 30 хвилин.

Контроль викладача: безпосередній нагляд за виконанням вправи студентами в аудиторії, а також через відпрацювання студентами мікродіалогів в аудиторії, в яких вони, після виконання вправи, запитують один одного про час, розклад, можливий час зустрічі або про час виконання спільних планів тощо та відповідають на такі запитання.

Інструкція, що викладач надає студентам: "Після виконання вправи, з якою Ви зараз будете працювати, Ви повинні правильно використовувати іспанські слова та вирази, що стосуються запитань та відповідей щодо часу. Виконавши вправу, Ви будете брати участь у діалогах, у яких необхідно запитати один одного про час, розклад, призначати зустрічі тощо. Для виконання вправи, зайдіть на наступну сторінку:

<http://cvc.cervantes.es/ensenanza/actividades_ave/nivelI/actividad_02.htm>.

Для усвідомлення цих норм ознайомтесь з поясненнями на цій сторінці. Комп'ютер буде Вашим умовним співбесідником. Він буде ставити Вам запитання та відповідати на Ваші запитання, а також повідомляти Вас про правильність Ваших запитань та відповідей. Ставлячи запитання та відповідаючи на них, користуйтеся підказками, що Вам будуть надаватися комп'ютером".

Третя група складається з *рецептивно-орієнтованих вправ, призначених для розвитку навичок і вмінь читання й аудіювання*. Більшість вправ є суто рецептивними, проте опосередковано й у відстроченому режимі вони є базою для розвитку продуктивних ВМД.

Приклад 6. Вправа третьої групи:

Вправа: рецептивна, умовно-комунікативна, вмотивована, без ігрового компоненту, з природними опорами, виконується індивідуально в аудиторії. *Мета:* розвиток навичок і вмінь читання та пошуку іспаномовної інформації в Інтернеті.

Інструкція студентам: "Увійдіть в Інтернеті на сайт однієї з пошукових систем (Google, Yahoo, Yandex, Rambler etc). Введіть ключове слово "назва країни" + wikipedia.es. На сторінках довідкового видання знайдіть дані про столицю країни, її населення, політичну систему, грошову одиницю і кольори прапору. Внесіть знайдені дані до власного інформаційного аркушу за схемою: 1) столиця; 2) населення; 3) політична система; 4) грошова одиниця; 5) кольори прапора".

Четверта група – *рецептивно і продуктивно-орієнтовані вправи для паралельного розвитку рецептивних та продуктивних ВМД*. Вправи цієї підсистеми вимагають практичного використання інформації, отриманої у процесі рецепції на основі прочитаного студентом під час аудиторних занять тексту з певного Інтернет-сайту. Потрібно без підготовки презентувати зміст цього тексту іншим студентам у групі, які його не читали, або скласти письмовий реферат тексту тощо. Вправи цієї підсистеми поділялися на дві групи: завдання на продукцію в усній формі (наприклад, коротка усна презентація) і завдання на продукцію в письмовій формі (наприклад, написання реферату прочитаного тексту).

Приклад 7: вправа на рецепцію.

Вправа: рецептивно-продуктивна, умовно-комунікативна, вмотивована, з рольовим ігровим компонентом, з природними і штучними опорами, виконується в парах в аудиторії або за її межами (як домашнє завдання).

Мета: розвиток навичок і вмінь читання та говоріння.

Інструкція студентам: "Ви запрошені на день народження до Вашого товариша, і Вам необхідно обрати для нього подарунок. Зайдіть на сторінку <...> (надається електронна адреса). Це база даних Інтернет-магазинів, які торгують товарами іспанського виробництва. Завітайте на сторінку тієї групи товарів, які можуть сподобатися вашому другові й оберіть подарунок, прочитавши опис товарів на цій сторінці. Після цього усно ознайомте всю групу з Вашим вибором, пояснивши причини для нього. Для обґрунтування свого вибору Ви можете користуватися такими лексичними одиницями: *regalo, precio, calidad, tamaño, color, regalar, comprar, preguntar, pedir etc*".

П'ята група включає продуктивно-орієнтовані вправи, що призначені для розвитку продуктивних ВМД. Вони виконувалися з використанням електронної пошти, соціальних мереж, чатів, форумів, блогів тощо. Вправи цієї підсистеми розподілено на дві групи залежно від того, в якій формі (усній чи письмовій) відбувалося звітування студента про виконання завдання.

Приклад 8: вправи на продукцію.

Вправа: продуктивна, комунікативна, вмотивована, з рольовим ігровим компонентом, з природними опорами, виконується індивідуально в аудиторії або за її межами (як домашнє завдання).

Мета: розвиток навичок і вмінь письма та говоріння.

Інструкція студентам: "Ви в іспаномовній країні і маєте намір запросити до ресторану свого знайомого з цієї країни. Вам потрібно заздалегідь замовити столик і меню в одному з ресторанів. Зайдіть на сайт <...> (надається електронна адреса). Знайдіть в меню сторінку *Restaurants* <...>. Через внутрішню пошукову систему "*Reserva mesa en...*" виберіть ресторан, який Ви бажаєте відвідати. У меню "*Como reservar*" прочитайте, як замовити столик у ресторані. Відповідно до інструкції виконайте письмове замовлення і надішліть його до ресторану. На наступному занятті усно звітайте, що та як Ви замовляли, і яка відповідь надійшла на Вашу електронну поштову адресу".

Такі вправи кожен вчитель школи і викладач вищого навчального закладу може створювати самостійно, користуючись сучасними технологіями, програмами та інструментами, перелік котрих поповнюється в Інтернеті майже щодня. Ми рекомендуємо також вести постійний пошук таких вправ в Інтернеті, створюючи власні бази даних вже готових для використання мультимедійних вправ.

У подальших планах автора – створення спеціального сайту, де будуть розміщуватись посилання на інтерактивні вправи Інтернету, друкуватись статті та інші корисні для викладачів і студентів матеріали. Над створенням такого сайту і його наповненням змістовною і корисною інформацією працюють студенти кафедри прикладної лінгвістики та методики навчання іноземних мов, які навчаються за спеціальністю "Прикладна лінгвістика".

ЛІТЕРАТУРА:

1. Барышников Н. В. Методика обучения второму иностранному языку в школе / Н. В. Барышников. – М.: Просвещение, 2003. – 159 с.
2. Бігич О. Б. Електронні vs. друковані навчальні посібники: технологія розробки й написання та результати апробації / О. Б. Бігич // Наука і освіта : [спецвипуск] : проект д. пед. н. проф. Е. Е. Карпової "Сучасна вища освіта в умовах реформування: проблеми, теорія, практика". 2010. – № 7 / LXXXXIY. – С. 30-32.
3. Бим И. Л. Некоторые особенности обучения немецкому языку как второму иностранному на базе английского / И. Л. Бим // Иностр. языки в школе, 1997. – № 4. – С. 4–12.
4. Лapidус Б. А. Основы методики преподавания второго иностранного языка как специальности: автореф. диссерт. ... доктора пед. наук / Б. А. Лapidус. – М.; 1976. – 59 с.
5. Лapidус Б. А. Обучение второму иностранному языку как специальности: учебн. пособие / Б. А. Лapidус. – М.: Высш. школа, 1980. – 173 с.
6. Нестеренко О. А. Интернет у навчанні читання іспанською мовою як другою іноземною / О. А. Нестеренко // Іноземні мови. – 2006. – №3.
7. Тарнопольский О. Б., Нестеренко О. А., Принципы обучения второму иностранному языку после английского с использованием ресурсов Интернета / О. Б. Тарнопольский, О. А. Нестеренко // 2nd International Scientific Conference "European Applied Sciences: modern approaches in scientific researches": Volume 2 Papers of the 1st International Scientific Conference. February 18-19, 2013. – Stuttgart, Germany. – 244 p. P.136-138
8. Тарнопольський О. Б. Інтернет у навчанні іноземних мов для спеціальних цілей у немовному ВНЗ / О. Б. Тарнопольський / Вісник ДУЕП імені Альфреда Нобеля. Серія "Педагогіка і психологія" 2011. – №1 (1). – С. 94–99.
9. Тарнопольський О. Б. Принцип мотивационной деятельности как ведущий среди принципов обучения английскому языку для профессионального общения на основе конструктивистского подхода/ О. Б. Тарнопольський / Вісник ДУЕП імені Альфреда Нобеля. Серія "Педагогіка і психологія" 2012. – №2 (4). – С. 110–115.
10. Blanche-Benveniste, Claire; Valli, André L'intercompréhension: le cas des langues romanes / С. Blanche-Benveniste, A. Valli. // Le français dans le monde: Recherches et applications, numéro spécial: janvier). – 1997. – P. 56–63.
11. Cruz Piñol, Mar. La red hispanohablante: La Internet y la enseñanza del español / M. Cruz Piñol // Espéculo, 1999. – 218 p.
12. Hita Barrenechea, Germán. La Enseñanza Comunicativa de Idiomas en Internet. Características de los materiales y propuesta didáctica / G. H. Barrenechea// Rev. Red ELE. Número 2. Segundo semestre 2004. Madrid: Edelsa, .2004. – 162 p.

13. Hufeisen, Britta; Lindemann, Beate Tertiärsprachen. Theorien, Modelle, Methoden / B. Hufeisen, B. Lindemann. – Tübingen: Stauffenburg, 1998. – 62 p.
14. Juan Lázaro, Olga. (2001) La Red como material didáctico en la clase de E/LE. Madrid. Edelsa. Colección "Uso de Internet en el aula Español Lengua Extranjera". – 89 p.
15. Mißler, Bettina Fremdsprachenlernerfahrungen und Lernstrategien. Eine empirische Untersuchung / B. Mißler. – Tübingen: Stauffenburg (Tertiärsprachen und Mehrsprachigkeit 3), 1999. – 67 p.
16. Nesterenko O. Recursos Internet en la formación de competencias interculturales / Oleg Nesterenko // ["Lingua Summit 2007 – Komunikácia kultúr v zjednocujúcej sa Európe"], (6-7 september 2007). Trenčín, Slovenska Republika. – P. 156–159
17. Nesterenko O. Recursos de Internet en la enseñanza/aprendizaje de español como segunda lengua extranjera / Oleg Nesterenko // Encuentros. Volumen I. Encuentros de lingüística, traducción y enseñanza de la lengua española. WW, Oficyna wydawnicza. – Katowice, 2008. – pp. 251–266.
18. Nesterenko O. Internet en la enseñanza del español como segunda lengua extranjera después del inglés / Oleg Nesterenko // 1- st International Conference on Bilingual Education in Globalized World: A Comparison between Spain and the United States / Alcalá de Henares, May 9-11, 2013. – 48 pp. P.30
19. Tarnopolsky O., Nesterenko O. Reading-Oriented Internet-Assisted Teaching of L3 (Spanish) on the basis of L2 (English) / Oleg Tarnopolsky, Oleg Nesterenko // The Reading Matrix Vol. 6, No. 3, December 2006. - 5th Anniversary Special Issue — CALL Technologies and the Digital Learner. Інтернет видання: <http://www.readingmatrix.com>

Нестеренко О.А.

**СИСТЕМА ИНТЕРАКТИВНЫХ УПРАЖНЕНИЙ ПРИ ОБУЧЕНИИ ИСПАНСКОМУ ЯЗЫКУ
КАК ВТОРОМУ ИНОСТРАННОМУ**

В статье освещается проблема обучения испанскому языку в качестве второго иностранного и предлагается система упражнений, сгруппированных в соответствии с теми видами речевой деятельности, которые они формируют и развивают.

Ключевые слова: второй иностранный язык, интерактивные упражнения, ресурсы Интернета, испанский язык как второй иностранный.

Nesterenko O.A.

**A SYSTEM OF INTERACTIVE EXERCISES IN TEACHING SPANISH AS A SECOND FOREIGN
LANGUAGE**

The article is dedicated to the issue of teaching Spanish as a second foreign language. A system of tasks selected according to the communicative competences that they are designed to form and develop is proposed.

Key words: a second foreign language, interactive tasks, Internet resources, Spanish as a second foreign language.

УДК 378

Онищенко С.В.

**УМОВИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ**

У статті розглядаються можливості ефективного формування професійної компетентності майбутніх учителів технологій у галузі інформаційно-комунікаційних технологій на прикладі організації навчального процесу з курсу "Проектування складових одиниць механізмів у машинобудуванні".

Ключові слова: професійна компетентність майбутнього вчителя, комп'ютерна підготовка вчителя технологій, інформаційно-комунікаційні технології.